

« zurück blättern vor »

SZPRUCH subst. m., ab 1549; auch *sproch*, *spróch*, *spruch*, *szproch*, *szpróch*. 1) ‘Hinterlist, Lüge’ – ‘zasadzka, podstęp, kłamstwo’: 1549 RejKup 94v, SPXVI *przedfze nan wywieral Czarth [...] dzywne spruchy*. ◦ 1558 GliczKsiąż P2v, SPXVI *iz matzeństwo yest wielki á trudny stan / ktory záwffe nyeprzyacyel duffny náigrawa á nádchodzi fwemi zdrádliwemi spruchy*. ◦ [LBel.] 1566 BiałKat 291, SPXVI *widźisz / że to sprofné szpróchy ónych / którzy mówią / y wykłádáiú óny słowá*. – nur SPXVI. 2) plt. ‘Art und Weise zu reden, Mundart’ – ‘sposób mówienia, gwara’: 1558 Kosz.Lor. 13b, L *Kunszta i więcéy i pózyteczniéy go nacieszyć mogą, niż inszych bardzo wiele błazeńskich szpróchow*. ◦ (1595) 1598 KlonFlis F, SPXVI *Kázde rzemieśtło ma zwyczajie Y fwe przezwiśká / náwet y hułtáie swe szpruchy maiú*. ◦ 1776 Dudz (nieposp.) 62, MAY *Szpruchy – szepty*. ◦ 1780 Włodek Sł (daw.), MAY *Twoie to szpruchy – twoie to wymysły, tyś to zrobił*. – SPXVI, TR, L, SWIL (mało uż.), SW (stp.). ◦ **Var:** *sproch* subst. m., [hapax] 1558 GliczKsiąż P2v, SPXVI – nur SPXVI; *spróch* subst. m., 1558 Glicz. Wych. P2b, L – L, SW; *spruch* subst. m., [hapax] 1549 RejKup g4f, SPXVI – nur SPXVI; *szproch* subst. m., 1566 BiałKat 291, SPXVI – SPXVI, SWIL, SW; *szpróch* subst. m., 1558 Kosz.Lor. 13b, L – L, SWIL, SW; *szpruch* subst. m., 1776 Dudz 62, MAY – TR, L, SWIL, SW. ◦ **Etym:** nhd. *Spruch* subst. m., ‘das Gesprochene; Sprechen, einmaliges Sprechen’, GRI, nur für Inh. 2.

« zurück blättern vor »